

Passendheidtoets voor factuur onverstandig

De AFM heeft recent in een brief aan minister De Jager gewaarschuwd voor nieuwe vormen van ontwijkgedrag door tussenpersonen. Het gaat hierbij om tussenpersonen die op feebasis werken, maar daarbij de klant excessieve bedragen in rekening brengen. De AFM geeft aan dat het wettelijk kader op dit moment onvoldoende is om dergelijke praktijken van tussenpersonen aan te kunnen pakken. Zo zijn de regels voor passende provisie niet van toepassing als de klant rechtstreeks aan de tussenpersoon betaalt.

De minister heeft aangegeven te willen overgaan op een gedeeltelijk provisieverbod (per 2013) voor complexe financiële producten als hypotheek en levensverzekeringen. Tussenpersonen worden dan gedwongen om voor

deze, voor de consument zeer ingrijpende, producten de beloning voor het advies (en de bemiddeling) direct met de consument te regelen. Dat kan in de vorm van een vast bedrag, een declaratie op uurbasis of via een abonnementsvorm. De minister, aangespoord door de AFM, zegt van plan te zijn om ook deze vormen van directe beloning te reguleren en daar een passendheidstoets op van toepassing te verklaren.

Deze beleidsrichting is om vier redenen onverstandig. Ten eerste is de huidige door provisie gedomineerde markt – zo constateert ook SEO in haar evaluatie van de provisieregels – een gemiddelde markt waar een gemiddelde beloning voor een gemiddelde prestatie de norm is. Door regulering van directe beloningsvormen zal ook die beloning zich settelen rond een gemiddelde prijs (binnen de kaders zoals de wetgever en de

AFM die gaan bepalen), waardoor nog steeds partijen die een meer dan gemiddelde kwaliteit leveren daarvoor alleen een gemiddelde beloning gaan ontvangen. Dat drijft deze partijen uit de markt. De evaluatie van SEO toont aan dat de tussenpersonen keurig de regels volgen, maar ook niet meer dan dat.

Ten tweede leidt deze vorm van consumentenbescherming tot een *moral hazard* risico bij consumenten. Als consumenten weten dat de overheid hen wel beschermt, ook als men zelf een beloningsafpraak maakt met een tussenpersoon, kan dit leiden tot een minder scherpe consument. Dat druist in tegen de pogingen, juist vanuit de overheid, om de consument krachtiger en mondiger te maken. Het is van belang dat consumenten ook de gevolgen voelen van onoplettendheid, zoals het betalen van een veel te hoge rekening aan een financieel adviseur.

Verder is het risico van een te hoge rekening van de tussenpersoon zeer beperkt. Als de tussenpersoon een onredelijk hoge rekening stuurt en de klant betaalt dat, is de schade waarschijnlijk enkele duizenden euro's. Dat is op zich veel, maar ditzelfde risico loopt de consument nu dagelijks. Immers dat risico bestaat ook bij het inhuren van een aanneemer, advocaat of het kopen van een auto.

Tot slot doemt de vraag op of de overheid (samen met de AFM) dan ook regels gaat stellen aan te hoge premies (woekerpolissen) en te hoge hypotheekrentes. Gelijke monniken, gelijke kappen lijkt mij in dit geval.

Regelgeving dient proportioneel en effectief te zijn. Door nu ook directe beloning van tussenpersonen te willen reguleren schiet de wetgever haar doel voorbij. Ik verwacht van de politiek de komende weken meer realiteitszin.

“Door ook directe beloning van tussenpersonen te willen reguleren schiet de wetgever haar doel voorbij”